

Zmiany w podstawie programowej 2024 zgodne z załącznikiem do rozporządzenia z 28.06.2024 r.

Zasadnicze zmiany w przedmiocie:

Zmiana celów kształcenia – wymagań ogólnych

I. Chronologia historyczna. Uczeń:

- 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych;
- 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

II. Analiza i interpretacja historyczna. Uczeń:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;
- 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny;
- 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

III. Tworzenie narracji historycznej. Uczeń:

- 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;
- 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;
- 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

ZAKRES PODSTAWOWY – ZMIANA 2024
XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:
Przeniesiono na poziom rozszerzony:
2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia;
2) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze;
Usunięto z punktu:
przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej w Europie i Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze;
3) omawia najważniejsze prądy kulturowe oraz nurty ideowe I połowy XIX w.;
Usunięto z końca punktu:
(...) uwzględniając ich przedstawicieli
5) wyjaśnia znaczenie wojny krymskiej.
Było:
charakteryzuje wojnę krymską i jej następstwa.
XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:
4) wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do rabacji galicyjskiej;
Było:
wyjaśnia okoliczności wybuchu powstania krakowskiego i opisuje jego skutki, z uwzględnieniem tzw. rabacji galicyjskiej.

Część tego punktu przeniesiono na poziom rozszerzony.

5) rozpoznaje i charakteryzuje dorobek kultury polskiej I połowy XIX w.

Usunięto z końca punktu:

(...) ze szczególnym uwzględnieniem romantycznego mesjanizmu;

Usunięto:

6) charakteryzuje różnice między klasycyzmem i romantyzmem;

XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Uczeń:

2) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk oraz międzynarodową reakcję na powstanie;

Usunięto z końca punktu:

(...) (postawa Francji i Prus).

3) charakteryzuje organizację polskiego państwa podziemnego w okresie powstania styczniowego oraz rolę jego przywódców;

Usunięto z końca punktu:

(...) ze szczególnym uwzględnieniem osoby i programu Romualda Traugutta;

XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Uczeń:

Bez zmian

XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:

2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej;

Było:

2) charakteryzuje nowe prądy ideowe (nacjonalizm, socjalizm, ruch chrześcijańsko-społeczny) i kulturowe, emancypację kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej;

Usunięto:

3) charakteryzuje kulturowe i polityczne skutki laicyzacji ("wojny kulturowe");

XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w. Uczeń:

4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej;

Usunięto z tego punktu:

(...) dostrzega kluczowe znaczenie utrzymania i przekazywania polskiego kodu kulturowego (wiara, język) dla podtrzymania świadomości narodowej;

Usunięto:

5) przedstawia przejawy atrakcyjności kulturowej polskości dla obcokrajowców (podaje przykłady twórczej aktywności spolonizowanych cudzoziemców);

6) rozpoznaje przejawy budzenia się polskości na Górnym Śląsku, Warmii i Mazurach oraz cofania się polskości wraz z ustępowaniem cywilizacji łacińskiej na „ziemiach zabranych”;

XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX w. Uczeń:

1) wyjaśnia specyfikę polskiego pozytywizmu;

Usunięto z końca punktu:

(...) oraz twórczości młodopolskiej;

Usunięto:

3) wskazuje przykłady najwybitniejszych dzieł tworzonych „ku pokrzepieniu serc”;

4) charakteryzuje przejawy ożywienia religijnego w społeczeństwie polskim (Gietrzwałd, Jasna Góra, Ostra Brama, społeczny katolicyzm) i jego znaczenie dla polskiego ruchu narodowego;

XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:

1) wyjaśnia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny;

Usunięto z końca punktu:

(...) z uwzględnieniem procesu powstawania dwóch przeciwstawnych systemów sojuszy;

XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:

Usunięto:

2) ma wiedzę o służbie setek tysięcy Polaków w armiach państw zaborczych jako konsekwencji braku własnego państwa;

3) analizuje umiędzynarodowienie sprawy polskiej;

Usunięto z końca punktu:

(...) (m.in. Akt 5 listopada, rola Stanów Zjednoczonych Ameryki i rewolucji rosyjskich, deklaracja z 3 czerwca 1918 roku);

XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:

Usunięto:

3) charakteryzuje cele Ligi Narodów;

XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:

3) charakteryzuje drogę Hitlera do władzy w Niemczech;

Było:

3) charakteryzuje genezę i główne idee niemieckiego narodowego socjalizmu oraz drogę Hitlera do władzy w Niemczech;

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

6) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS w latach 30. (w tym tzw. operację polską NKWD 1937-1938).

XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:

1) analizuje proces formowania się centralnego ośrodka władzy państwowej;

Usunięto z końca punktu:

(...) (od deklaracji Rady Regencyjnej z 7 października 1918 roku do małej konstytucji z 1919 roku);

Usunięto:

2) charakteryzuje genezę powstania wielkopolskiego 1918-1919 oraz jego znaczenie dla odrodzenia się państwa polskiego i obrony jego niepodległości w 1920 roku;

XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:**Przeniesiono na poziom rozszerzony:**

3) ocenia wpływ Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego oraz innych polityków na kształt II Rzeczypospolitej; porównuje ich wizje Polski.

Usunięto:

5) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski, Europy i świata w okresie międzywojennym;

6) wyjaśnia, na czym polegało znaczenie istnienia II Rzeczypospolitej dla stabilności ładu międzynarodowego w Europie.

XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:

1) charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń oraz „dziedzictwo” pozaborowe;

Było:

(...) zaborowe "dziedzictwo";

Usunięto:

3) przedstawia i ocenia dokonania pierwszych lat odbudowy (m.in. reformy Władysława Grabskiego i unifikacja państwa);

4) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej;

Usunięto z końca punktu:

(...) z lat 30. (m.in. reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego, rozwój Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy).

XLIV. Kultura i nauka w okresie II Rzeczypospolitej. Uczeń:**Usunięto:**

2) charakteryzuje zróżnicowanie kulturowe II Rzeczypospolitej.

Poniżej zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące zmian w odniesieniu do poszczególnych działów podręcznika.

Historia 3. Cz. 1. Zakres podstawowy. Podręcznik

Dział	Temat	Usunięto	Zmieniono
I. Europa i świat po kongresie wiedeńskim	1. Narodziny porządku wiedeńskiego	Bez zmian	Bez zmian
	2. Przemiany gospodarcze i społeczne w 1. połowie XIX w.	Bez zmian	Bez zmian
	3. System wiedeński – jego obrońcy i przeciwnicy	Cały temat	
	4. Wiosna Ludów	Bez zmian	Bez zmian
	5. Kultura europejska 1. połowy XIX w.	Bez zmian	Bez zmian
II. Ziemie polskie w latach 1815–1848	1. Królestwo Polskie i Ziemie Zabrane do 1830 r.	Bez zmian	Bez zmian
	2. Powstanie listopadowe i jego następstwa	Bez zmian	Bez zmian
	3. Zabory pruski i austriacki oraz Rzeczpospolita Krakowska	Bez zmian	Bez zmian
	4. Powstanie krakowskie (1846) i Wiosna Ludów na ziemiach polskich (1848)	Usunięto pytanie dotyczące okoliczności wybuchu powstania krakowskiego.	Zaznaczono treści związane z powstaniem krakowskim (bez rabacji galicyjskiej) jako do wyjaśnienia przez nauczyciela. Zagadnienia dotyczące powstania krakowskiego w nowej podstawie programowej

			zostały przesunięte do poziomu rozszerzonego – na poziomie podstawowym zostały okoliczności rabacji.
	5. Kultura polska po 1815 r.	Bez zmian	Bez zmian
III. Europa i świat od połowy XIX w.	1. Zjednoczenie Włoch i Niemiec. Przekształcenie Cesarstwa Austriackiego w Austro-Węgry	Bez zmian	Bez zmian
	2. Kolonializm	Bez zmian	Bez zmian
	3. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych Ameryki i jej następstwa	Bez zmian	Bez zmian
	4. Przemiany cywilizacyjne	Zdanie dotyczące „wojen kulturowych”.	
	5. Idee i ruchy polityczne	Bez zmian	Bez zmian
	6. Kultura artystyczna	Bez zmian	Bez zmian
IV. Ziemie polskie i ich mieszkańcy od połowy XIX w.	1. Geneza i przebieg powstania styczniowego.	Bez zmian	Bez zmian
	2. Zabór rosyjski w latach 1864–1904	Bez zmian	Bez zmian
	3. Zabór pruski w 2. połowie XIX i na początku XX w.	Treści związane z przejawami budzenia się polskości na Górnym Śląsku, Warmii i Mazurach.	
	4. Autonomia galicyjska	Bez zmian	Bez zmian
	5. Przemiany społeczne i ruchy polityczne na ziemiach polskich	Fragment związany z przejawami atrakcyjności kulturowej polskości dla obcokrajowców i przykładami aktywności spolonizowanych cudzoziemców.	

		<p>Fragment dotyczący twórczości „ku pokrzepieniu serc”.</p> <p>Fragment dotyczący ożywienia religijnego i jego znaczenia.</p>	
	6. Rewolucja 1905–1907 w Królestwie Polskim	Bez zmian	Bez zmian
	7. Kultura i nauka polska w 2. połowie XIX i na początku XX w.	<p>Fragment dotyczący twórczości „ku pokrzepieniu serc”.</p> <p>Z pytań i poleceń usunięto pytanie o specyfikę polskiej twórczości młodopolskiej i porównanie jej z twórczością pozytywistyczną oraz pytanie o dzieła realizujące ideę twórczości „ku pokrzepieniu serc”.</p> <p>Z podsumowania treści dotyczące twórczości „ku pokrzepieniu serc”.</p>	
	Warto przeczytać	Bez zmian	Bez zmian
Indeks	Indeks osobowy	<p>Constant Benjamin</p> <p>Feldman Wilhelm</p> <p>German, arcybiskup</p> <p>Karol X Burbon, król Francji</p> <p>Kętrzyński Wojciech</p> <p>Kolman Karl</p> <p>La Fayette Marie Joseph de</p> <p>Ludwik XVIII Burbon, król Francji</p>	

		Maistre Joseph de Miarka Karol Mrongowiusz Krzysztof Celestyn Napieralski Adam Otton I Wittelsbach, król Grecji Tański Czesław	
	Indeks pojęć	drobnomieszczaństwo	